

7.

การศึกษา เพื่อวางแนวทางจัดทาล่วนลาราระในกรุง เทพมหานครในแง่ของการผัง เมือง

นางสาว อมรรัตน์ กฤตยานวิชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการผัง เมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาผังเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-225-7

011153

i 18215609

A STUDY OF URBAN PLANNING GUIDELINES FOR
PUBLIC PARKS DEVELOPMENT IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Amornrat Grittayanawach

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

For the Degree of Master of Urban Planning

Department of Urban Planning

Chulalongkorn University

1983

ในส่วนของที่ยาวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสาธารณะกับประชากรและการใช้ที่ดิน จะช่วยให้ทราบถึงปริมาณความขาดแคลน พื้นที่ที่ขาดแคลน จากพฤติกรรมการใช้ส่วนสาธารณะจะช่วยให้เกิดแนวทางการพัฒนาส่วนสาธารณะอย่างเป็นระบบ ตรงกับลักษณะความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ปริมาณพื้นที่ส่วนสาธารณะที่ต้องการในอนาคต ทำให้สามารถกำหนดเป้าหมาย วางแนวทางค้นหา โดยเลือกสรรที่ว่างประเภทต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในแต่ละพื้นที่ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับส่วนสาธารณะแต่ละระดับ การศึกษาประการสุดท้าย คือ ศึกษาวิธีการ หรือ เครื่องมือ สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ว่างนั้น ๆ จากการศึกษาในขั้นตอนข้างต้น ทำให้ทราบว่า การค้นหาส่วนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร ในแง่ของการผังเมือง มีหนทางกระทำให้เป็นผลสำเร็จได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

จากการศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ส่วนสาธารณะต่อประชากรในอัตราที่ต่ำกว่ามาตรฐานอย่างมาก ประชาชนในบางเขตไม่มีส่วนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเลย แม้แต่แห่งเดียว ส่วนสาธารณะที่มีอยู่ยังไม่เป็นไปตามลำดับขั้น จึงไม่สามารถให้บริการแก่ประชากรทุกกลุ่มทุกวัยได้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มจำนวนส่วนสาธารณะให้กระจายตัวมากขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมหลายประการเป็นตัวกำหนด เช่น สภาพความเป็นเมืองที่สูงขึ้น อาชีพของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอาชีพนอกเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย เป็นต้น เขตชั้นในเป็นเขตที่ประสบปัญหาความขาดแคลนมากที่สุด รองลงมาคือ เขตชั้นกลางและเขตชั้นนอก และจากการศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานครยังมีที่ว่างที่จะพัฒนาเป็นส่วนสาธารณะได้อีก แต่อาจมีข้อจำกัดบ้างในบางพื้นที่ กล่าวคือ เขตชั้นในจะมีโอกาสพัฒนาส่วนสาธารณะจากที่ว่างขนาดเล็ก ๆ เท่านั้น และอยู่ในลักษณะต้องใช้ประโยชน์ร่วม (multiple use) กับการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ เขตชั้นกลางและเขตชานเมือง ยังมีที่ว่างหลายประเภทที่จะพัฒนาเป็นส่วนสาธารณะได้ทุกระดับ วิธีการที่จะได้มาซึ่งที่ว่าง รัฐมีเครื่องมือตามกฎหมาย แต่ไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ด้านงบประมาณก็ไม่สนับสนุน ให้เพียงพอ นอกจากรัฐแล้ว การได้มาซึ่งส่วนสาธารณะสามารถได้จากกลไกเอกชน ตลอดจนความร่วมมือกันเองระหว่างประชาชนในชุมชน

เกี่ยวกับแนวทางการจัดหาสวนสาธารณะ ลสรุปได้ว่าจัดหาให้เป็นไปตามระบบ หรือ ลำดับของสวนสาธารณะ (hierachy of parks) ทั้งในระดับท้องถิ่น ได้แก่ ส่วนระดับ ละแวกบ้าน (neighborhood park) ส่วนระดับชุมชน (community park) เพื่อการพักผ่อน ประจำวัน (daily use) และส่วนประจำย่าน (district park) ส่วนประจำเมือง (city park) เพื่อการพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ (weekend use) เนื่องจากในแต่ละ พื้นที่ที่มีทรัพยากรด้านที่ว่างแตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาในเขตชั้นใน จึงเป็นส่วนระดับท้องถิ่น เขตชั้นกลาง ยังมีที่โล่งขนาดใหญ่ การพัฒนาจึงมุ่งไปยังส่วนระดับย่าน ในขณะที่เขตชั้นนอก ยังมีสภาพเป็นธรรมชาติอยู่มากที่สุด จึงเหมาะที่จะพัฒนาส่วนระดับเมือง ระยะเวลาของการ พัฒนาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะปัจจุบัน ปรับปรุงพัฒนาที่ว่างสาธารณะ หรือที่รัฐเป็น เจ้าของ ที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์ที่มีอยู่ให้สวนสาธารณะให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แบ่งสรร ทรัพยากรที่ว่างที่พัฒนาแล้วในสถาบันต่าง ๆ ให้มีประโยชน์ใช้สอยด้านการพักผ่อนหย่อนใจตาม แนวความคิด การใช้สอยประโยชน์ร่วม (multiple use) และแนวความคิด การแบ่งปันให้ กับสังคม ในระยะสั้น จัดทำแผนพัฒนาสวนสาธารณะโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง รวมทั้ง กระตุ้นให้เกิดโครงการพัฒนาสวนสาธารณะขึ้นในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทางหนึ่งในระยะยาว พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย การจัดสรรงบประมาณให้เอื้ออำนวยต่อการจัดหาสวนสาธารณะ ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรที่มีหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยมในกลุ่มผู้บริหารและปฏิบัติงานในทุกสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เมืองให้ตระหนัก ถึงคุณค่าของสวนสาธารณะที่มีต่อประชาชนและสังคม การจัดหาสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร ภายใต้งบประมาณที่จำกัด เป็นสิ่งที่เกินความสามารถ ขึ้นอยู่กับความเอาจริงเอาจังที่จะแก้ไขปัญหา และร่วมมือกันทุก ฝ่าย ข้อเสนอแนะข้างต้นจะเป็นแนวทางให้การพัฒนาสวนสาธารณะประสบความสำเร็จสามารถ ตอบสนองความต้องการของเมือง และประชาชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Study of Urban Planning Guidelines for Public
 Parks Development in Bangkok Metropolis

Name Miss Amornrat Grittayanawach

Thesis Advisor Assistant Professor Decha Boonkam
 Assistant Professor Suwattana Thadaniti

Department Urban Planning

Academic Year 1982

ABSTRACT

Park for recreation is a necessity for urban population, particularly those in Bangkok Metropolis where the highest population density of Thailand is present. In the metropolis, the urbanization process is so rampant that it eventually leads several problems like deteriorating environment, decreasing open space, including shortage of public park for population's recreation whose severity is always overlooked. At present, its physical, economic and social conditions all are indicating neediness of urgent more public park provision to respond population need as well as beforehand development planning to meet the future demand.

The public park shortage is a problem interrelating to many other urban problems, namely adolescence drug addict, declining mental health, polluted environment and valuable resources loss. However, the concerned authorities do not realize the problem's importance yet. Therefore, this study has pointed out public park's

necessity for the urban people by looking into the present park's circumstance in order to know some defects generated from lack of sound planning. In details, relations between the public parks, population and landuse are studied in order to know the volume and area of public park shortage; behaviours of population using public park is analyzed to find systematic public park development guidelines in accordance to the people need; future demand of public park area is also quantified for setting the targets and guidelines of area provision by choosing feasible types of vacant areas of each zone which possess suitable quality for public park of each hierarchy; and lastly important tools or measures to acquire such vacant lands also are studied. After the aforementioned study is through, it is apparent that public park provision in Bangkok, in urban planning wise, could be feasibly carried out in both short and long term.

In this study, it is found out that Bangkok has ratio of public park area per number of population much lower than should be standard, in certain zone none of public park for recreation is available. Besides, the existing public parks cannot render services to all groups or ages of population because it is not arranged in hierarchy. Hence, it is indispensable to increase number of public parks by distributing them more evenly according to the social and economic determinants, e.g. higher urbanization, majority of population engaging in non-agricultural occupation, population's low income, etc. The inner zone of Bangkok is facing the problem of park shortage most severely, and the middle and outer zones is lesser

affected respectively, though there is a lot of vacant lands that could be turned into public parks. However there are some constraints of each zone. That is to say, only small pieces of land could be developed into public parks by sharing the land utilization with other activities in the inner zone, while the middle and outer zones are still have vast vacant lands that could be turned into various level of public parks. To acquire the vacant lands, it is also found out that the government possesses many legal tools to implement, but there is no serious enforcement and adequate budgetary support. The private sector and local people's cooperation also have a role in turning the vacant lands into public parks.

For park provision guidelines, it is summed up that the provision should be systematized according to hierachy of parks. The first order is local park for daily use and the others are district park and city park, both of which are for weekend use. As each zone of Bangkok has different resource of vacant lands, the inner zone is recommended to develop local park while the middle zone, having large piece for vacant lands should develop district park and the outer zone which appears mostly natural should be viable for city park. The development period should be divided into 3 phases-- present, short and long. In present phase, it should concentrate on developing the unutilized government owned vacant lands into public parks as much as posible, and allocating some parts of developed land in various institutions for recreational public park purpose which conforming to the concept of multiple use

and sharing land utilization to society. Within the short-termed phase, public park development plan should be laid down by the directly responsible authorities and, at the mean time, public park development projects should be stimulated to be carried out by the concerned agencies. For the long-run phase, law and regulations improvement, budget allocation responsive to park provision, responsible organization structure overhaul, as well as changing attitude of all urban development-related officers in multi-discipline, both executive and technician level, to realize the value of parks for people and society. It can be concluded that park provision in Bangkok is not a thing beyond our capability but up to our resolute determination and cooperation from all sides instead to make it materialized. All recommendations in this study are perceived to be a guideline for successful public park development responsive to urban and population's need.

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือและกำลังใจจากหลายท่าน ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เตชะ บุญคำ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วย-
ศาสตราจารย์ สุวัฒน์ ธาตานิติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็น
เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยอย่างเต็มที่ และเสียสละเป็นนออย่างยิ่ง ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ

ขอขอบคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะ
กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร กรมธนารักษ์ การรถไฟแห่งประเทศไทย กองสวนสาธารณะ
กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะ คุณหม้อลิ หิรัญรัตน์ และคุณปรีชา ศิริวัตร คุณพรณี บุญธรรม แห่ง
การเคหะแห่งชาติ คุณบุษบา พงศ์ไพโรจน์ คุณอุคณา สันทรหอม คุณอุดมศักดิ์ นพคุณ คุณสมพงษ์
สิริบัณฑิตลู่ ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ขอขอบคุณ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ที่สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะคุณชลิตภากร
วีรพลิน ผู้อำนวยการกองผังเมือง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งหัวหน้างาน และเพื่อน
ข้าราชการกองผังเมือง โดยเฉพาะงานวิจัยทางผังเมืองที่ช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอบคุณในความช่วยเหลือเป็นพิเศษ สำหรับคุณเปรมศิริ เกษมสันต์ คุณนิตยา
โกศลกาญจน์ คุณสันติ ชูตินธรา คุณสุชาติ ศรีวรรณะ และคุณปราณี กิจประชา ที่กรุณาช่วยเหลือ
จนงานนี้สำเร็จสมบูรณ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าอย่างดียิ่ง

สุดท้ายด้วยความซาบซึ้งต่อความห่วงใยของพ่อแม่ และทุกคน ในครอบครัว ตลอดจน
เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่ให้กำลังใจมาตลอดระยะเวลาการศึกษา ข้าพเจ้าซาบซึ้งในความ
ช่วยเหลือ ความร่วมมือและกำลังใจจากทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้
จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้.

อมรรัตน์ กฤตยานวิชัย

20 มีนาคม 2526

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ค
รายการแผนภูมิประกอบ.....	ด
รายการแผนที่ประกอบ.....	ต
รายการรูปภาพประกอบ.....	ถ
รายการแผนผังประกอบ.....	ท
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	5
1.6 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.8 คำจำกัดความในการวิจัยครั้งนี้.....	7
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 สภาพการณปัจจุบันของส่วนสำธารณะในกรุงเทพมหานคร.....	27
3.1 ประเภทของส่วน.....	28

บทที่	หน้า
3.2 ส่วนสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน (พ.ศ.2523) จำแนกตามหน่วยงาน...	29
3.3 การกระจายตัวของส่วนสาธารณะ.....	
3.3.1 การกระจายตัวของส่วนสาธารณะตามพื้นที่.....	46
3.3.2 ขนาดของส่วนสาธารณะ.....	49
3.4 รูปแบบของส่วนสาธารณะตามลักษณะการใช้สอย.....	52
3.5 สิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) ในส่วนสาธารณะ.....	55
4 ความต้องการส่วนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร.....	66
4.1 ความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาส่วนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร.....	66
4.1.1 การเปลี่ยนแปลงประชากร.....	66
4.1.2 ความเป็นเมือง.....	73
4.1.3 ความเคลื่อนไหวในเมือง.....	81
4.1.4 การทำงานและเวลาว่าง.....	83
4.1.5 อาชีพของประชากร.....	86
4.1.6 รายได้.....	88
4.1.7 ความเสื่อมโทรมของสภาพอนามัยของประชาชน.....	90
4.2 ความสัมพันธ์ของส่วนสาธารณะกับประชากร.....	94
4.2.1 จำนวนประชากร.....	94
4.2.2 การกระจายตัวประชากร.....	98
4.2.3 ความหนาแน่นประชากร.....	102
4.3 เนื้อที่ส่วนสาธารณะต่อประชากร 1,000 คน.....	109
4.4 ความสัมพันธ์ของส่วนสาธารณะกับการใช้ที่ดิน.....	113
4.4.1 การใช้ที่ดิน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2523.....	113
4.4.2 ประเภทการใช้ที่ดินที่สำคัญ.....	119

บทที่	หน้า
4.5 ระดับความต้องการส่วนสาธารณะในแต่ละพื้นที่.....	143
5 พฤติกรรมการใช้ส่วนสาธารณะ.....	151
5.1 ลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจของผู้ใช้ส่วนสาธารณะ.....	152
5.2 ประเภทของการพักผ่อน.....	159
5.3 การเดินทางไปใช้ส่วนสาธารณะ.....	161
5.4 ความถี่ของการใช้ส่วนสาธารณะ.....	163
5.5 เวลาที่ใช้ส่วนสาธารณะ.....	163
5.6 ระยะเวลาที่ใช้ส่วนสาธารณะ.....	167
5.7 จำนวนผู้ใช้ส่วนสาธารณะ.....	169
5.8 ความหนาแน่นของประชากรในส่วนสาธารณะ.....	171
5.9 พื้นที่การให้บริการ.....	174
5.10 เขตอิทธิพลของส่วนสาธารณะ.....	175
5.11 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความต้องการส่วนสาธารณะ.....	178
5.12 พฤติกรรมการใช้ส่วนสาธารณะนอกเหนือจากการพักผ่อนหย่อนใจ.....	180
6 คาดประมาณความต้องการส่วนสาธารณะ.....	182
6.1 ลำดับชั้นของส่วนสาธารณะ.....	182
6.1.1 ที่เด็กเล่น.....	183
6.1.2 ส่วนระดับละแวกบ้าน.....	185
6.1.3 ส่วนระดับชุมชน.....	190
6.1.4 ส่วนระดับย่าน.....	192
6.1.5 ส่วนระดับเมืองหรือมหานคร.....	193
6.2 ลำดับชั้นในแง่พื้นที่.....	195

บทที่	หน้า	
6.3	พื้นที่ขาดแคลนส่วนสาธารณะในระดับต่าง ๆ	200
6.4	คาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต	204
6.5	จำนวนประชากรปี พ.ศ. 2529 โดยการคาดประมาณ	207
6.6	มาตรฐานส่วนสาธารณะต่อประชากร	210
6.7	มาตรฐานเนื้อที่ส่วนสาธารณะต่อประชากรสำหรับ กทม.	213
6.8	คาดประมาณความต้องการส่วนสาธารณะ ปี พ.ศ. 2529	220
7	แนวทางการจัดหาส่วนสาธารณะ สรุปลง และเสนอแนะ	224
7.1	การพัฒนาส่วนสาธารณะในอดีต-ปัจจุบัน	224
7.2	นโยบายและแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น	228
7.3	นโยบายและแผนพัฒนาในระดับรัฐบาล	233
7.4	ข้อพิจารณาในการวางแนวทางการจัดหา	238
7.5	แนวทางด้านประเภทและชนิดของส่วนสาธารณะ	247
7.6	แนวทางด้านองค์ประกอบภายในส่วนสาธารณะ	249
7.7	แนวทางด้านขนาดของส่วนสาธารณะ	250
7.8	แนวทางด้านการกระจายตัวของส่วน หน้าที่ใช้สอย การเดินทาง ไปใช้	253
7.9	การพัฒนาพื้นที่ว่าง เพื่อส่วนสาธารณะในเขตเมือง เขตชั้นกลาง และเขตชานเมือง	257
7.10	พื้นที่ว่างสำหรับการพัฒนาส่วนสาธารณะ	258
7.10.1	พื้นที่ว่างสำหรับพัฒนาส่วนระดับท้องถิ่นขนาดเล็ก	258
7.10.2	พื้นที่ว่างสำหรับพัฒนาส่วนระดับท้องถิ่นขนาดชุมชน	268
7.10.3	พื้นที่ว่างสำหรับพัฒนาส่วนระดับท้องถิ่นระดับย่าน ระดับเมือง	295
7.11	วิธีการ เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ว่าง เพื่อส่วนสาธารณะ	301
7.12	สรุปปัญหาการขาดแคลนส่วนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร	310
7.13	ข้อเสนอแนะ	315
บรรณานุกรม	325	
ภาคผนวก	331	
ประวัติ	346	

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
3.1 ขนาดพื้นที่และที่ตั้งของส่วนสำธารณะใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม หน่วยงาน ปี พ.ศ.2523.....	38
3.2 จำนวนและพื้นที่ส่วนสำธารณะในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2523.....	47
4.1 เปรียบเทียบจำนวนประชากรกรุงเทพมหานคร จำแนกตามหมวดอายุ พ.ศ. 2513 และ พ.ศ. 2523.....	69
4.2 การขยายตัวทางด้านพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ พ.ศ.2325 - พ.ศ.2523.....	75
4.3 จำนวนยานพาหนะในกรุงเทพมหานคร ที่นำมาจดทะเบียนและต่ออายุในปี พ.ศ.2518-2524.....	82
4.4 ผลิตภัณฑ์รายภาคตามราคาตลาดใน กทม. พ.ศ.2522-2524.....	85
4.5 อัตราส่วนร้อยละของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ จำแนกตามหมวดอายุ ใน กทม.....	87
4.6 ร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามรายได้จากอาชีพหลักต่อเดือน (บาท) เฉพาะผู้มีอาชีพหลัก.....	89
4.7 แหล่งพักผ่อนหย่อนใจใน กทม. ปี พ.ศ.2522.....	91
4.8 จำนวนโรงพยาบาลใน กทม. จำแนกตามหน่วยงาน.....	93
4.9 จำนวนประชากรใน 24 เขต ของ กทม.ปี พ.ศ.2523.....	95
4.10 ความหนาแน่นประชากรจำแนกเป็นรายเขต ปี พ.ศ.2523.....	103
4.11 สัดส่วนการใช้ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2523.....	114
4.12 ร้อยละของพื้นที่การใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ต่อพื้นที่เขต.....	120
4.13 ร้อยละของพื้นที่ส่วนสำธารณะต่อพื้นที่เขต.....	141

ตารางที่	หน้า
4.14	เปรียบเทียบคุณลักษณะ (Characteristics) ทางกายภาพ สังคมของพื้นที่ เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชานเมือง กรุงเทพมหานคร 144
5.1	จำนวนผู้เข้าไปใช้ส่วนสาธารณะ (ระหว่างเวลา 06.00-18.00) 170
5.2	ความหนาแน่นของประชากรในส่วนสาธารณะ..... 172
5.3	ที่มาของผู้ใช้ส่วนสาธารณะ..... 174
5.4	ระดมการให้บริการ โดยเฉลี่ยของส่วนสาธารณะ..... 176
5.5	ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความต้องการของส่วนสาธารณะ แต่ละประเภท..... 179
6.1	อัตราการเพิ่มประชากรและจำนวนประชากรจากการคาดประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2529 จำแนกตามรายเขต..... 206
6.2	เนื้อที่ส่วนสาธารณะต่อประชากรของประเทศต่าง ๆ ในโลก..... 212
6.3	เนื้อที่ส่วนสาธารณะต่อประชากร 1 คน ของเมืองสำคัญในโลก... 212
6.4	เปรียบเทียบเนื้อที่ส่วนสาธารณะในปี พ.ศ.2529 และปี พ.ศ. 2543 ในเขตชั้นใน ชั้นกลาง ชั้นนอก ตามมาตรฐาน 2.5 ไร่ : 1,000 คน 5 ไร่ : 1,000 คน และ 10 ไร่ : 1,000 คน.. 214
6.5	พื้นที่ส่วนสาธารณะที่ต้องการในปี พ.ศ.2529 และปี พ.ศ.2543.. 221
7.1	ความสัมพันธ์ระหว่างประชากร พื้นที่ และส่วนสาธารณะ ปี พ.ศ. 2480-2529..... 227
7.2	โครงการพัฒนาส่วนสาธารณะตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับ ที่ 2 (พ.ศ.2525-2529)..... 231
7.3	การใช้ที่ดินหลักประเภทต่าง ๆ พ.ศ.2543..... 234
7.4	ร้อยละของพื้นที่ปลูกสร้างอาคารและพื้นที่ว่าง พื้นที่เกษตร..... 242
7.5	เสนอแนะการกระจายตัว หน้าที่ใช้สอย ขนาด ของส่วนสาธารณะ.. 254

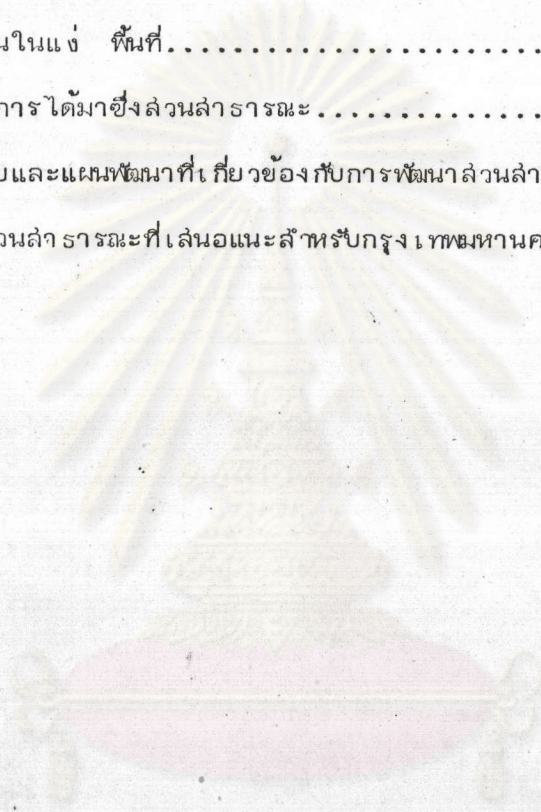
ตารางที่	หน้า
7.5 ก จำนวนสวนสาธารณะในแต่ละระดับสำหรับ กทม. ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ภายในเนื้อที่ทั้งหมดทั้งบริเวณชุมชนเมือง และพื้นที่เกษตร) ปี พ.ศ.2529.....	256
7.5 ข จำนวนสวนสาธารณะในแต่ละระดับสำหรับ กทม. ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ภายในพื้นที่ชุมชนเมือง) ปี พ.ศ.2529.....	256
7.6 การใช้ที่ดินบริเวณภายในรัศมี 500 เมตร จากทางด่วน.....	265
7.7 พื้นที่ว่างในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร.....	269
7.8 พื้นที่ว่างในโรงพยาบาล.....	272
7.9 ที่ดินราชพัสดุในกรุงเทพมหานคร.....	275
7.10 ที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย.....	276
7.11 พื้นที่ว่างในโครงการเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติ.....	279
7.12 พื้นที่ว่างในวัด.....	284
7.13 การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารริมแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2522.....	298
7.14 สัดส่วนการใช้ที่ดินในโครงการเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติ.....	306

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
3.1	พื้นที่ส่วนล้าธารณะจำแนกตามการสััดหาและการดูแลรักษาของแต่ละ หน่วยงาน.....	44
4.1	การเติบโตของประชากรใน กทม. ตั้งแต่ปี 2490-2520 และปี 2529 (จากการคาดประมาณ).....	67
4.2	ประชากรในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามหมวดอายุ พ.ศ.2513 และ พ.ศ.2523.....	70
4.3	ประชากรในเขตเมือง แบ่งตามรายจังหวัด 10 ลำดับแรกของประเทศ ไทย ปี พ.ศ.2523.....	78
4.4	ความหนาแน่นประชากรรายจังหวัด 10 ลำดับแรกของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2523 (หน่วย:ตร.กม.).....	79
4.5	จำนวนยานพาหนะทั้งหมดใน กทม. ที่นำมาจดทะเบียนและต่ออายุ ปี งบประมาณ 2518-2524.....	82
4.6	ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนล้าธารณะต่อประชากร 1,000 คน จำแนกเป็นรายเขต.....	110
4.7	วงจรเศรษฐกิจของความเจ็บป่วยซึ่งมีผลเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม.....	146
5.1	ลักษณะทางสังคมของผู้ใช้ส่วนล้าธารณะ.....	153
5.2	อายุของผู้ใช้ส่วนล้าธารณะ.....	156
5.3	รายได้ของผู้ใช้ส่วนล้าธารณะ.....	158
5.4	กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจของผู้ใช้ส่วนล้าธารณะ.....	160
5.5	การเดินทางไปใช้ส่วนล้าธารณะ.....	162
5.6	ความถี่ของการใช้ส่วนล้าธารณะ.....	164
5.7	ช่วงเวลาที่พักผ่อนหย่อนใจในส่วนล้าธารณะ.....	166

แผนภูมิที่	หน้า
5.8 ระยะเวลาที่ใช้พักผ่อนอยู่ในส่วนสาธารณะ.....	168
5.9 จำนวนผู้เข้าไปใช้ส่วนสาธารณะ (ระหว่างเวลา 06.00-18.00 น.)..	170
6.1 ลำดับชั้นของส่วนสาธารณะ.....	184
6.2 ลำดับชั้นในแง่ พื้นที่.....	197
7.1 ขั้นตอนการได้มาซึ่งส่วนสาธารณะ.....	225
7.2 นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่วนสาธารณะใน กทม. ..	229
7.3 ระบบส่วนสาธารณะที่เสนอแนะสำหรับกรุงเทพมหานคร.....	248

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนที่ประกอบ

หน้า

แผนที่		
1.1	พื้นที่ที่ทำการศึกษา	8
1.2	เขตการปกครอง 24 เขต	9
3.1	ประเภทของสวนพักผ่อนหย่อนใจ	28
3.2	สวนลุมพินี สวนสาธารณะที่จัดหาและดูแลโดยกรุงเทพมหานคร	30
3.3	สวนพฤกษชาติ สวนสาธารณะที่จัดหาและดูแลโดยการเคหะแห่งชาติ	32
3.4	สวนเสนาบดีเวคัน สวนสาธารณะที่จัดหาและดูแลโดยหมู่บ้านจัดสรรเอกชน ...	34
3.5	สวนปลา วัดลานบุญ สวนสาธารณะที่จัดหาและดูแลโดยวัด	37
3.6	การกระจายตัวของสวนสาธารณะ จำแนกตามหน่วยงาน	45
3.7	ขนาดของสวนสาธารณะ	51
3.8	รูปแบบสวนสาธารณะตามลักษณะการใช้สอย	52
4.1	เมืองกรุงเทพฯ ค.ศ.1826	74
4.2	การขยายตัวทางด้านพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร	76
4.3	จำนวนประชากร กทม. ปี พ.ศ.2523	96
4.4	การกระจายตัวประชากร ปี พ.ศ.2523	101
4.5	ความหนาแน่นประชากร	108
4.6	พื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากร 1,000 คน	112
4.7	การใช้ที่ดินกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2523	118
4.8	การใช้ที่ดินพักอาศัยทั่วไป	124
4.9	การใช้ที่ดินอยู่อาศัยหนาแน่น	125
4.10	การใช้ที่ดินพาณิชย์กรรม	128
4.11	การใช้ที่ดินอุตสาหกรรม	130
4.12	การใช้ที่ดิน สถาบันราชการ	132

แผนที่

4.13	การใช้ที่ดิน เกษตรกรรมและที่ว่าง	134
4.14	การใช้ที่ดิน สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	136
4.15	ระดับของปัญหาหรือระดับความขาดแคลนส่วนสาธารณะในแต่ละพื้นที่	148
5.1	เขตอิทธิพลของส่วนสาธารณะ	177
6.1	อาคารในแขวงป้อมปราบฯ เขตป้อมปราบ	186
6.2	ส่วนสาธารณะในระดับต่าง ๆ	187
6.3	ลำดับชั้นในแง่พื้นที่ของส่วนสาธารณะใน กทม.	199
6.4	จำนวนประชากรในปี 2529 (จากการคาดประมาณจำแนกตามรายเขต)	208
6.5	ที่ว่างในกรุงเทพมหานคร	216
7.1	โครงการจัดหาส่วนสาธารณะตามแผนพัฒนา กทม. ฉบับที่ 2 (ปี 25-29) ...	232
7.2	ผังนครหลวง 2543	235
7.3	พื้นที่เกษตร ในกรุงเทพมหานคร	237
7.4	สัดส่วนพื้นที่ปลูกสร้างอาคารต่อพื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตร	241
7.5	ราคาที่ดินปานกลางของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2524-2529	245
7.6	การกระจายตัวของชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร	261
7.7	การใช้ที่ดินริมทางด่วนพิเศษสายดินแดง-ท่าเรือ และสายบางนา - ท่าเรือ	266
7.8	ที่ว่างในโรงพยาบาลพระมงกุฎฯ	273
7.9	การใช้ที่ว่างในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	281
7.10	การกระจายตัวของวัดในกรุงเทพมหานคร	285
7.11	ชุมชนรอบวัดสระเกศในรัศมี 250 เมตร	286
7.12	ที่ว่างเชิงสะพานลุ่มเตี้ยพระเจ้าตากสินมหาราช	291
7.13	ที่ว่างริมถนนรัชดาภิเษก	296
7.14	ที่ว่างริมแม่น้ำเจ้าพระยา	299

รายการรูปภาพประกอบ

รูปภาพที่		หน้า
1.1	สภาพปัจจุบันของ กรุงเทพมหานคร	10
1.2	สภาพของปัญหาความขาดแคลนส่วนสาธารณะ	11
3.1	พื้นที่ที่ตกแต่ง เป็นสวนประดับ	65
6.1	ส่วนสาธารณะระดับละแวกบ้าน	189
6.2	ส่วนสาธารณะระดับชุมชน	191
6.3	ส่วนสาธารณะระดับย่าน	194

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนผังประกอบ

แผนผังที่	หน้า
3.1 แผนผังภูมิทัศน์.....	56
3.2 แผนผังจุดจักร.....	57
3.3 แผนผังถนนบุรีรัมย์.....	59
3.4 แผนผังสถานีเวคัน.....	60
3.5 แผนผังลิบลำห่าง.....	62
3.6 แผนผังวงเวียน 22 กรกฎาคม.....	63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย